

ESTEVE SOLER / Autor del llibre 'Escòcia, joc de miralls'

"Tan important és saber que pots votar com saber què votes"

Com a bon escriptor, Esteve Soler (Terrassa, 1967) pressuposa que el lector és igual o més intel·ligent que ell. Per això, utilitza un to neutre, asèptic, en el seu llibre-reportatge *Escòcia, joc de miralls* (Editorial Pòrtic). En la narració, l'autor deixa que sigui el lector qui faci els paral·lelismes amb el procés català i tregui les seues pròpies conclusions. Se'n treuen. I moltes.

LLEIDA

ROSA PERÓY

-És un llibre molt valent.

Sí. La veritat és que mentre l'escrivia no en tenia prou consciència, però veient com les posicions estan polaritzant-se a una banda com a l'altra de la trinxera a Catalunya, ho és. Jo he pretès fer un retrat del que vaig copsar a Escòcia, durant els quinze dies que vaig ser-hi. I ho vaig fer parlant amb la gent, gairebé porta per porta, preguntant aquí i allà.

-Escòcia és un joc de miralls, no 'un mirall'.

Exacte. El títol inicial del llibre era *El mirall escocès*, però a mesura que anava prenent forma veiem que Escòcia no és un mirall per Catalunya.

-El llibre netx d'un encàrrec?

L'editorial m'ho va proposar al gener i amb certes presses, perquè la data límit de presentació era el 31 de març. A més, jo no en sabia res de la realitat escocesa. Volien algú que anés allà i que parlés amb la gent. I vaig pensar: "Ep, això és el que sé fer. És la meua feina!" (riu). I m'hi vaig posar. Vaig anar i vaig fer una fotografia de l'Escòcia que jo veig. Segurament n'hi ha d'altres d'Escòcies, però jo vaig veure aquella.

-Es va adreçar a la gent del carrer, no als polítics ni als estudiosos...

És un tipus d'entrevista que en l'argot periodístic en diem *papus* (sortir al carrer i parlar amb la gent) que des dels mitjans li hem tret importància donant més valor a les asseveracions de polítics i gent influent, perquè llueix més posar un nom en el titular. Per fer un llibre d'aquest tipus no cal anar a Escòcia, perquè ja saps què et diran. Aleshores, jo vaig buscar una sèrie d'ítems sobre la independència d'Escòcia – la lliura esterlina, el petroli, la monarquia, *Nessie*, el whisky escocès, etc... – i vaig *matximbrar-ho* tot.

-El lector no pot evitar un paral·lelisme subjacent amb el procés català, malgrat que vostè no en faci gaire esment...

Jo vaig voler donar informació, no opinió. Crec que el procés català

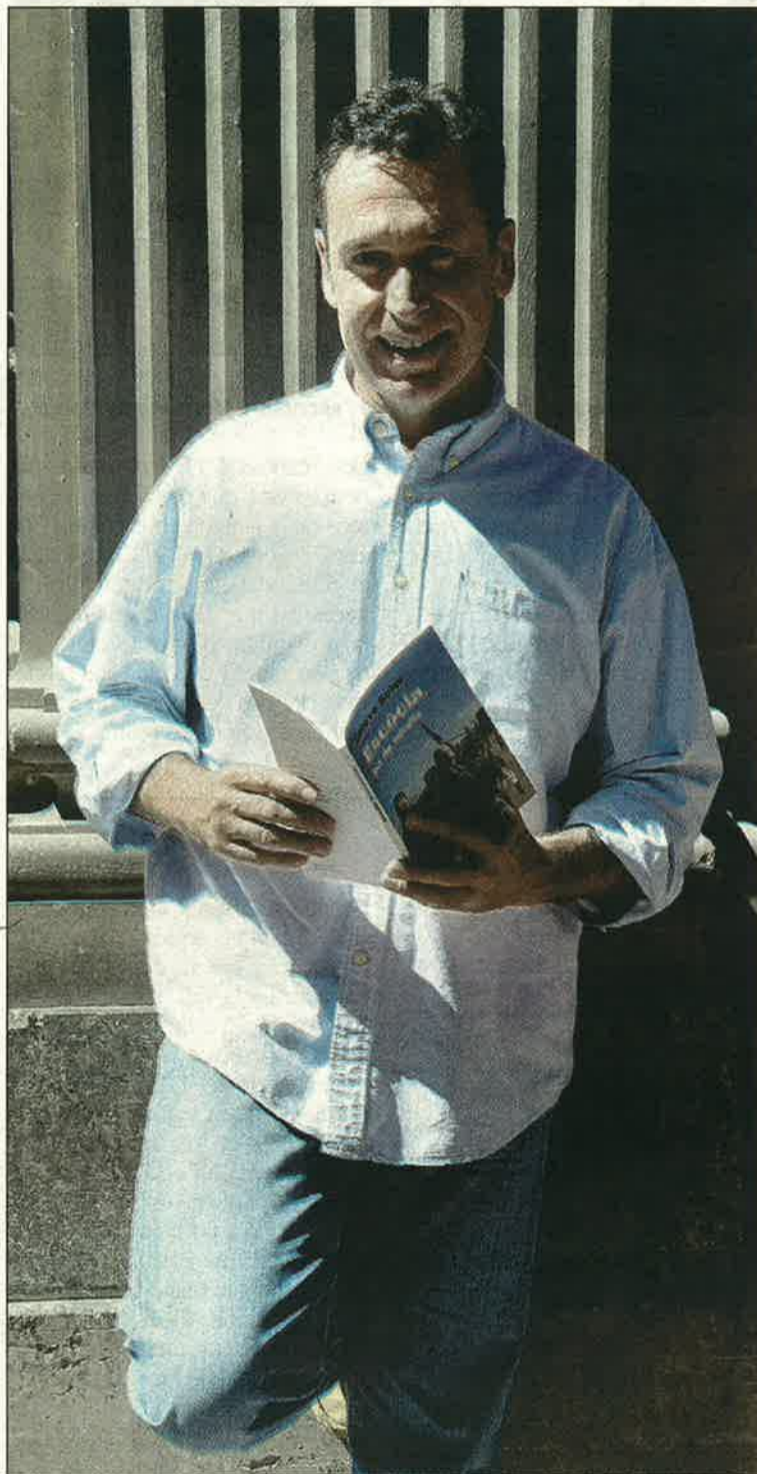
està farcit d'opinió –només cal posar la ràdio o la tele per sentir la quantitat de tertúlies sobre aquest tema– i en canvi falta informació senzilla. Pura i dura. Asèptica. El fet que no hi hagi referència a Catalunya és buscat, perquè amb el relat escocès sóc conscient que s'evoça el fet català i jo camino per la línia de la frontera i si et poses en una banda o una altra et cauen crítiques per tot arreu. Me n'he sentit de tots co-

"Aquí el vot independentista està carregat d'incertesa: és un acte de fe. No sabem què passarà després de la independència"

lors. Però les coses s'han de veure des de la imparcialitat i aquesta és la feina d'un periodista que he intentat fer el millor possible.

-Al llibre, esmenta que el 1707 Escòcia s'annexiona a Anglaterra. És l'any que Lleida cau en mans de les tropes borbòniques...

Desconeixia aquesta dada. Però, veus? Confirma que tot plegat és un joc de miralls. Escòcia es va annexionar voluntàriament, Lleida va caure de manera cruenta. Les diferències són evidents. I ara, Escòcia, de manera voluntària, decideix qüestionar-se si se separa o no. La gran diferència i la gran similitud és

NÚRIA GARCIA

que són dos països que decideixen votar sobre la seva independència, però ho afronten amb perspectives totalment diferents.

-Ambdós països tenen una història i una maduresa democràtica que no es poden comparar.

El fet de sortir des del minut zero sabent que la consulta es podrà fer i que Londres i Edimburg pacten la seva viabilitat i que els dos respectaran el resultat que surti de les urnes, dóna un pau i una seguretat que permet afrontar la independència d'una manera molt més madura de com es fa aquí, on encara estem discutint si es podrà fer. Aquest fet, inevitablement, hipoteca la res-

ta de coses.

-Buscant, com deia abans, entre els grans ítems, intenta trobar on és el romanticisme del procés. Però li costa molt!

Sí. És un debat desapassionat, reflexiu, el que tenen allà. A Catalunya, malgrat que l'independentisme sempre ha existit com a sentiment va esclatar amb tota la seva força a partir de la sentència contra l'estatut, de la figura del *català empenyat* i la flama s'acaba d'encendre amb la manifestació del 2012. Finalment, a Catalunya l'independentisme neix arrel d'un sentiment en contra d'Espanya, que no dic que no hi hagi argument per te-

nir-lo. En canvi, Escòcia no el té, aquest sentiment. Allà el sentiment patriòtic escocès és molt fort, però tampoc volen deixar de ser britànics. No hem d'oblidar que el Regne Unit forma part dels cinc membres del Consell Permanent de Nacions Unides, està entre els lobbies econòmics més importants, té la City de Londres, la plaça financera més important després de Wall Street i Frankfurt, té una xarxa comercial brutal... no tothom vol renunciar a això, evidentment.

-Aquí tenim el sentiment de la 'catalanofòbia', que s'ha aguditzat en els darrers anys i allí, en canvi, no hi ha cap sentiment d'aversió...

Jo no el vaig copsar. A més, tenen una història completament comuna des de fa 300 anys. I comparteixen idioma, no ho oblidem.

-Va anar a les Highlands a trobar un motiu ètnic que expliqués el sentiment independentista. El va trobar?

No, tampoc el vaig trobar. Quan vaig començar a fer recerca per escriure el llibre, em vaig adonar que eren molt aficionats a la genealogia i vaig pensar que allí hi havia un fil per tibar. Les Highlands és un episodi negre en la història d'Escòcia: es va pensar que aquestes terres eren més adients per posar-hi ramats perquè hi visqués gent i van expulsar la població cap a la costa –amb el vist-i-plau dels caps dels clans escocesos–. Allí no podien conrear ni alimentar-se i van haver d'emigrar. Molts van marxar cap als EUA, Nova Zelanda... Però allí tampoc vaig trobar la llavor de l'independentisme. Com més buscava, més me n'adonava que el vot escocès és un vot profundament reflexiu.

-El whisky escocès i el petroli, dos grans ítems econòmics, tampoc estan en mans escoceses?

Tampoc. Amb la globalització, aquests dos grans productes són en mans de grans corporacions internacionals, de fons d'inversió... en el cas del whisky, Escòcia es beneficia de la vessant cultural i turística de les destil·leries, però el que s'emporta Escòcia de cada ampolla és mínim. Amb el petroli passa el mateix; Salmond, el primer ministre escocès, ex-gerent de la indústria del petroli, fa una regla de tres: si noruega, que té "x" pous de petroli, estan d'aquesta manera, nosaltres que en tenim "y", podem estar d'aquesta altra. I això és una veritat a mitges, perquè qui perfora els pous petrolers són les grans mul-

tinacionals, no els governs. Per als escocesos, però, Noruega és el veritable mirall, no pas Europa.

-Escòcia disposa del Llibre Blanc de la Independència.

Exacte. Aquesta és una altra gran diferència respecte a Catalunya. Aquí -i em sap greu dir això perquè pot ferir susceptibilitats- el vot independentista està carregat d'incertesa: és un acte de fe. No sabem què passarà amb Catalunya després de la independència. Escòcia té el Llibre Blanc, de més de sis-centes pàgines, que permet saber al votant com serà el seu país en el cas que s'independentzi, almenys en els aspectes més importants. Hi ha una idea comuna i compartida de com serà el futur. A Catalunya hi ha dubtes i discrepàncies sense resoldre. I el pas que estem a punt de prendre és importantíssim, que no tindrà marxa enrere. També és veritat que el procés ha estat hipotecat pel debat de què ens deixin votar, i tots aquests aspectes han quedat, malauradament, en un segon terme. Però són importantíssims, cabdals. Tan important és saber que pots votar com saber què votes. El treball s'hauria de fer en paral·lel. I crec que no s'està fent.

-L'actor Seann Connery, abanderat de l'independentisme, té la seua residència fiscal a les Babames...

Cert. El moviment *Yes Scotland*

NÚRIA GARCIA

necessita, com tots els moviments, persones importats que arrosseguin indecisos. Però la contradicció és evident. De tota manera, l'Agent 007 per antonomàsia ha promès que tornarà a Escòcia si es declara independent! (riu) Té la mateixa credibilitat que David Bowie, que viu a

Nova York, apostant per mantenir-se britànic. Pel *Better together*.

-La independència escocesa no neix d'un moviment civil, com a Catalunya.

Jo diria que aquesta és una altra diferència fonamental. A casa nostra, els polítics s'han vist obligats a

gestionar una inquietud social, que s'ha aguditzat en els darrers anys, com et comentava abans. El procés escocès ha anat de la política al poble, que justifica l'existència del Llibre Blanc, que permet convèncer la ciutadania d'una manera tranquil·la, perquè els diu que aquell pas

que volen fer serà millor per a tots.

-Els escocesos continuen sent euroescèptics?

Completament, com a bons britànics (somriu). Quan Europa els diu que sortiran de la Unió Europea a ells els és igual. Ells miren Noruega. I potser fan bé. Perquè els polítics europeus, com els americans, no es pronunciaran sobre aquest afer fins que tinguin els resultats damunt de la taula. I el mateix passarà amb Catalunya. Els referèndums són per a ells, en aquest moment, afers interns. I després ja veurem com ho gestionen. És curiós, a Escòcia, que els partidaris del sí a la independència no volen perdre ni la lliura esterlina -l'euro, ni veure'!-, ni la monarquia britànica, ni la BBC. Estem davant d'una independència a la carta.

-L'església escocesa ha adoptat un paper molt neutral.

I molt interessant. Ells han fet un debat intern i ha posat en valor que el més important, sigui quin sigui el resultat del referèndum, és no desatendre la problemàtica social. I crec que s'ha de tenir en compte, perquè la bel·ligerància que es percep en alguns sectors pel tema independentista a Catalunya és perfectament compatible i seria desitjable que s'apliqués en resoldre temes com la precarietat social i econòmica que estem patint. Potser ens cal reflexió també en això.

Posa't la Mañana al mòbil!

#CONSTRUÏNFUTUR

Nous canals d'informació, has de ser-hi!

Segueix-nos a:

www.lamanyana.cat